

बजार अवलोकन २९

बैशाख २०६७[†]

प्रमुख बुँदाहरु

- नेपाल राष्ट्र बैंकले २०६८ बैशाख पहिलो हप्तामा प्रकाशित गरेको तथ्याङ्क अनुसार, खाद्य तथा पेय पदार्थको मूल्य सूचकाङ्क सबै भन्दा बढी अर्थात् ६१.१ प्रतिशतले बढि भएको पाइएको छ। सोही समयमा उपभोक्ता नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ –कृषि उद्यम केन्द्र उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्च
- समग्र रुपमा देशमा उत्पादन राम्रो भएको (गत वर्ष भन्दा गहुङ्को उत्पादन १२.२ % र जौ ९.६ % ले बढी भएको) ले बजार आपूर्तिमा सुधार आएको छ।
- हालैको समयमा यातायातमा केही बाधाहरु आएको भएतापनि समग्र आपूर्ति अवस्था राम्रो रहेको छ र पहाड, हिमाल तथा तराईका बजारहरुमा मुख्य खाद्यवस्तुहरुको सैचिती सापेक्षिक रुपमा राम्रो छ।

राष्ट्रिय रुपमा बजारको अवस्था

मूल्य

कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय र विश्व खाद्य कार्यक्रमद्वारा नियमित रुपमा अनुगमन गरिने बजारहरुमा गत तीन महिनाको अवधिमा मुख्य खाद्य वस्तुहरुको औसत मूल्यमा क्रमशः ५ % र २.४ % ले बढि भएको छ भने मास, मुसुरो र आलुको मूल्य क्रमशः ५.२ %, ३.९ % र ८.८ % ले घटेको छ। गहुङ्को पिठोको मूल्यमा ०.१ % मात्र कमी आई लगभग उत्ती रहेको छ। गत वर्ष यही समयको तुलनामा भट्टमासको तेलको मूल्यमा १३.० % ले बढि भई प्रति लिटर रु. ११३ भएको छ। यस्तै, मोटा चामल र गहुङ्को पिठोको औसत मूल्यमा क्रमशः ११.६ % र ७.१ % ले बढि भई प्रति किलो रु. ३५ र रु. ३७.५ भएको छ। कृषि उद्यम केन्द्र द्वारा अनुगमन गरिएका केही ठूला बजारहरु (बिर्तामोड, काठमाडौं, बुटवल, सुखेत र धनगढी) मा थोक मूल्यको प्रवृत्ति पनि खुदा मूल्यको जस्तै देखिएको छ।

आ. व. २०६७/६८ को चैत्र महिना सम्ममा वार्षिक मुद्रास्फीती १०.६ % भएको पाइयो जुन गत वर्ष यही समयमा १४.३ % थियो। खाद्य तथा पेय पदार्थहरुको मूल्य सूचकाङ्क १७.३ % ले बढि भएको छ भने सोही समयमा तरकारीको मूल्य सूचकाङ्क सबैभन्दा बढी अर्थात् ६१.१ % ले बढि भएको छ। अतः खाद्यवस्तुको मूल्यमा आएको मूल्य बढि उल्लेख चासोको विषय रहेको छ।

विश्व बजारमा इन्धनको मूल्य निरन्तर रुपमा बढि भइरहेको छ। भारतमा हालै भएको इन्धनको मूल्य बढिले नेपालमा इन्धनको मूल्यमा प्रत्यक्ष प्रभाव पार्न सक्ने देखिन्छ। इन्धनको आकासीदो मूल्यका कारण यातायातको मूल्य सूचकाङ्क ११.४ % ले बढि भएको छ जुन गत वर्ष ०.७ % ले घटेको थियो।

आपूर्ति

गहुङ र जौ जस्ता हिउँदै बालीको उत्पादनमा क्रमशः १२.२ % र ९.६ % का दरले उल्लेख रुपमा आएको बढिले देश भर केही महिनाका लागि धान्ने गरी खाद्य सैचितीमा सुधार आएको छ। यसका साथै हिउँदै सडकको भएपनि पहुँच भएका घेरे पहाडी तथा हिमाली बजारहरुमा खाद्यवस्तुहरुको आपूर्ति निर्वाध रुपमा भईरहेको छ। आउँदो मनसुनी वर्षाको अवधिमा वर्षा तथा परिहोका कारण यातायातमा अवरोध आई हुन सक्ने खाद्यान्त अभावलाई रोकन पहाडी तथा हिमाली बजारहरुका व्यापारीहरुले खाद्य वस्तुहरु सैचित गर्न थालेका छन्।

विभिन्न राजनीतिक तथा जातीय संघसंस्थाहरु द्वारा राष्ट्रिय एवं क्षेत्रीय स्तरमा गरिएको बन्द हडतालका कारण विशेष गरी जेठ १ देखि १६ सम्म संविधान सभाको अन्तिम स्थादको अवधिमा यातायातमा प्रभाव पनाले देश भर आवश्यक वस्तुहरुको आपूर्तिमा बाधा पुरेको थियो। जसले गर्दा विशेष गरी काठमाडौं उपत्यकामा तरकारी जस्ता छिउ विघ्नने खालका वस्तुहरुको मूल्यमा उच्च बढि भएको थियो। सुदूर तथा मध्य पश्चिमाञ्चलका पहाडी तथा हिमाली जिल्लाका बजारहरुमा हालको माग पूरा गर्नका लागि पर्याप्त खाद्य सैचिती भएको जानकारी प्राप्त भएको छ।

निम्न संस्थाहरुद्वारा संयुक्त रूपमा प्रकाशित :

विश्व खाद्य कार्यक्रम– खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्वेषण प्रणाली कृषि विभाग, कृषि व्यवसाय प्रवर्धन तथा बजार विकास निर्देशनालय नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ –कृषि उद्यम केन्द्र

उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्च

पूर्वानुमान

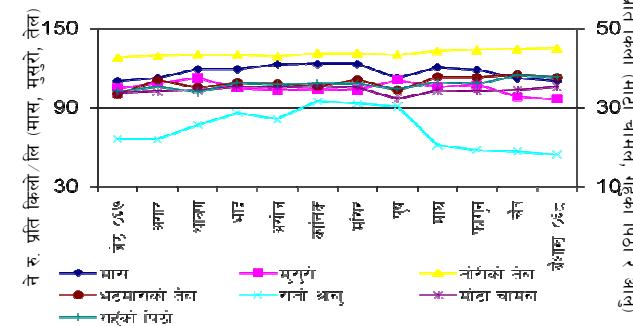
मुख्यत हालैको राम्रो उत्पादनका कारण गहुङ लगायत हिउँदै बालीको मूल्य आउँदो केही महिना सम्म स्थिर रहने अनुमान छ। मनसुनी वर्षायाम आइरहेको हुनाले तरकारीको मूल्यमा भने केही कमी आउने अनुमान छ। चामलको मूल्य भने कातिक महिनामा मुख्य धानबाली निर्भया ए सम्म बढि भईरहने अनुमान छ।

राजनीतिक अस्थरताका कारण हुन सक्ने बन्द तथा हडतालहरुले खाद्यान्त आपूर्ति तथा मूल्यमा प्रभाव पार्न सक्ने छ। यसका साथै, मनसुनी वर्षाका याममा यातायात अवरुद्ध भई विशेष गरी दुर्गम पहाडी तथा हिमाली बजारहरुमा खाद्य वस्तुहरुको मूल्यमा प्रभाव पर्ने अनुमान छ। इन्धनको मूल्यमा हुन सक्ने बढिले खाद्यान्त मूल्यमा थप चाप पार्न सक्दछ।

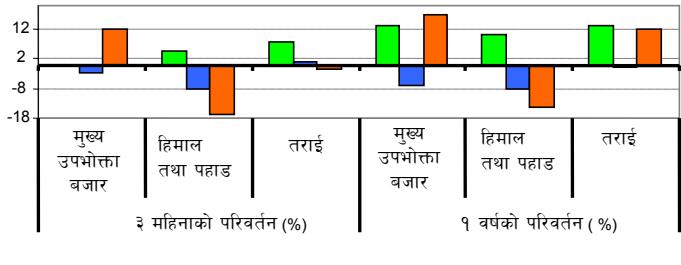
मुख्य खाद्यवस्तुहरुको मूल्यमा भएको अत्यधिक बढि

जिल्ला/ खाद्यवस्तु	हालको मूल्य (ने रु./किलो ने रु./लि.)	% परिवर्तन १ महिना	अवलोकन
तरकारी (काठमाडौं उपत्यका)	विभिन्न	३०-४० %	इन्धनको मूल्यमा भएको बढि र राजनीतिक दलहरुले गरेको बन्दका कारण आपूर्तिमा खाद्य वस्तुहरुको मूल्यमा प्रभाव पर्ने अनुमान गर्इ खुदा मूल्यमा बढि भएको।

१२ महिनाको औसत मूल्य *

मूल्य परिवर्तन प्रतिशतमा ** (३ महिना र १ वर्ष)

* मूल्यहरु वैशाख महिनाको मूल्य संग सम्भव्यत छ।

* मूल्यहरु यस प्रतिवेदनको पछाडी पट्टी विदेशीको बजारहरुबाट लिईएको हो। तर सडक नपुरेका हिमाली तथा पहाडी बजारहरु यसमा समावेश छैनन्।

** मूल्य परिवर्तन यस प्रतिवेदनमा भएका सम्पूर्ण बजारहरुसंग सम्भव्यत छन्।

